

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: רבינוביץ	שם פרטי: צבי
--------------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: רבינוביץ		בלועזית Rabinovich	
שם פרטי איתו נולדתי: הרמן		בלועזית Hermann	
עיר לידה: ברלאד		בלועזית Barlad	
שם פרטי ושם משפחה של האב: יוסף רבינוביץ		שם פרטי ושם נעורים של האם: מרים שטרול	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: ברלאד		בלועזית Barlad	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) תיכון		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמיד	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ)		חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא) הנוער הציוני	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו		בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'		שנת עליה: 1944	
		במידה ועלית באנייה, ציין את שמה	

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נולדתי וגדלתי בברלאד, ביחד עם שני אחים ואחות אחת. אמא הייתה עקרת בית וטיפלה בנו ואבא עסק בטבק וסיגריות ולאחר מכן היה לו עסק של עצים. בגיל 11 הצטרפתי ל"נוער הציוני", שם למדנו על ארץ ישראל. למדתי בבית ספר רומני, ובחופשים היינו הולכים ל"חדר", שם למדנו תורה וגמרא. ב-1939 סילקו אותי ואת אחי מבית הספר.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

בשנה הראשונה, לאחר שסילקו אותנו מבית הספר, ישבתי בבית, וחיינו תחת עוצר. אבי נשלח לעבודות בטרנסניסטריה ואמי נשארה בבית עם אחותי ואחי הקטן ביותר. אחי השני גר בבוקרשט עוד לפני המלחמה, והוא נשאר והסתתר שם כל המלחמה. ב-1940 כשאני בן 17 נשלחתי לעבוד בסלילת כבישים, שם עבדתי שנה, וב-1941 נשלחתי למחנה העבודה דורקיי. ב-1944 ברחתי מהמחנה והלכתי ברגל עד לדנובה, שם שילמתי לאחד המקומיים שיעביר אותי לצד השני, כיוון שליהודים אסור היה לנסוע ברכבת, כדי לעלות על הרכבת שילמתי לנהג רכבת שנסע לבוקרשט. בבוקרשט הגעתי לאחי והסתתרתי בבדיעם בעזרת ארגון הג'וינט, הייתי יוצא בצהריים לאכול וחוזר להסתתר בבדיעם.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בתחילת מאי 1944 עליתי על האוניה מריצה ב' והגענו לאיסטנבול, שם הג'וינט קיבלו אותנו ושלחו אותנו לסוריה לעיר חאלב, שם הייתי 11 ימים, ולאחר מכן נסענו ברכבת ללבנון ומשם הגענו לארץ ישראל, לעתלית. ההורים ואחותי עלו באמצע המלחמה, ב-1948, לאחר שהאנגלים אישרו את הבקשה שלי. אחותי התחתנה ברומניה, והיא הגיעה באונית מעפילים. הם נשלחו (האחות ובעלה) לקפריסין לשנה וחצי. אחרי שנה וחצי הם הגיעו לישראל. ההורים הגיעו בהתחלה לפרדס חנה ולאחר מכן עברו ליפו. אבא היה אחראי על חלוקת דגים בתקופת הצנע.

נא ספרי/ על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הייתי בעתלית שלושה חודשים ולאחר מכן בקיבוץ גליקסון של הנוער הציוני, ליד פרדס חנה-כרכור. בקיבוץ הצטרפתי להגנה. אחרי ארבעה חודשים עברתי לחיפה ומארגון ההגנה שלחו אותי למשטרה הבריטית. במשטרה הייתי ארבע שנים, בשנה הראשונה עשיתי שמירות עם הערבים עד שלמדתי אנגלית טוב, ואז התחלתי להיות יומנאי שלוש שנים בתחנת משטרה בחיפה. הייתי היהודי היחיד בתחנה, כל השאר היו ערבים והמפקדים היו בריטים. ב-1947 האצ"ל הרגו שני שומרים ערבים בבתי זיקוק, ובתגובה הערבים הרגו 47 יהודים בבתי זיקוק וההגנה שלחו אותי לשמור שם. מכיוון שלא הייתה אפשרות לרדת מחיפה לבתי הזיקוק בלי שהערבים ירו עלינו, הייתי מתלווה לג'יפ בריטי שעליו הערבים לא היו יורים, בכל יום. שם נשארת ארבעה חודשים עד שבתי הזיקוק נסגרו. התגייסתי לצבא ב-1948. שלחו אותי ל"קלט 5", מחנה ליד בית ליד, נכנסנו לשם אחרי שהבריטים עזבו, ושם בתור מדריך של המעפילים שהגיעו באוניות, הייתי מקבל 50-60 מעפילים שהיו אצלי שלושה או ארבעה ימים והדרכת אותם. הם עברו טירונות מקוצרת, כולל השבעה. אחרי ארבעה ימים הגיעו נציגים מהפלוגות השונות לקחת חיילים. עשיתי המון מחזורים. לאחר קלט 5 הלכנו לבסיס אימונים מספר 2 בכפר יונה, שם קיבלתי סמל, וקיבלנו פקודה ללכת עם הטירונים לצריפין כשהאנגלים עזבו. תפסנו את צריפין. כל מדריך קיבל חלק מצריפין, אני ועוד מדריך הקמנו ביחד עם הטירונים שלנו את בה"ד 4. לאחר שהמלחמה נגמרה גם עשיתי מילואים. הייתי בג'למה ליד יוקנעם, שם הייתי שומר על המחנה במשך הרבה שנים. ב-1956 שלחו אותי לפיקוד העורף, וקיבלתי דרגות קצונה. גם שם הדרכת. אחרי כמה שנים, שלחו אותי ליר"מ- יחידת רכב מילואים, שם הייתי קצין גיוס של המכונות. במלחמת יום כיפור קראו לי מהבית בצהריים, חיכו לי בבסיס לגייס מכונות. אחרי המלחמה המשכתי לעשות מילואים עד 1978.

שני אחיי היו באצ"ל, ואחי הקטן ביותר אריאל נהרג יומיים אחרי שהתגייסתי 28.4.1948. כדי להגיע לבית הקברות בתל-אביב הייתי צריך לנסוע לזיכרון יעקב עם רכב משוריין, ומשם לקחת אוטובוס רגיל לתל אביב, שם נפגשתי עם אחי השני ונסענו יחד לבית הקברות. אמא נפטרה ב-1956, בגיל 56 מצער על אחי הקטן.

אחרי השחרור מהסדיר ב-1949 עבדתי במרפדייה. אחר כך פתחתי בית מלאכה לייצור וילונות שם עבדתי עשר שנים. לאחר מכן התחלתי לעבוד במקורות בהנהלת חשבונות, ולבסוף הייתי מנהל מחסן במקורות, שם עבדתי עד שיצאתי לפנסיה מוקדמות ב-1979. ב-1952 קיבלתי דונם בקריית חיים, אך בגלל תקופת הצנע הקשה לא יכולתי להרשות לעצמי להחזיק בית. בזמן עבודתי במקורות הלכתי ללמוד הוראת נהיגה, וב-1964 קיבלתי רישיון למורה נהיגה על כל הכלים, כולל משאית, והתחלתי ללמד נהיגה בחיפה במקביל לעבודתי במקורות. לימדתי נהיגה עד שנת 1998.

את אילנה אשתי הכרתי בזמן שהיא הייתה באולפן, את ההיכרות בינינו ערך אח של אילנה, שהכיר אותי עוד ברומניה, והיה אומר לי תמיד "כשאחותי תגיע לארץ, אתה תתחתן איתה". אילנה הגיעה לביתו של אחי וראתה אותי שם עם הילדים של אחי, וחשבה שאלו הילדים שלי... בערב הגעתי לביתה והסברתי שאני רווק. התחתנו ב-7.12.1961 ובהתחלה גרנו בחיפה, וחצי שנה אחר כך עברנו לקריית אתא.

אחותי, שנפטרה לפני שנתיים, ובעלה גרו בחיפה, ויש להם שני ילדים: בת ובן. הבן מהנדס, גר בחיפה, ויש לו שלושה ילדים, הבת גרה ברמת ישי וגם לה יש שלושה ילדים. אחי האמצעי, נוח, נפטר לפני שנה וחצי. לנוח היה בן אחד שנפטר לפני עשרים שנה מסרטן.

ראיון: אור שלו

קריית אתא, אוגוסט 2013